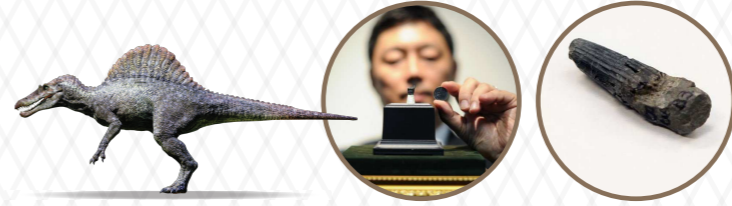
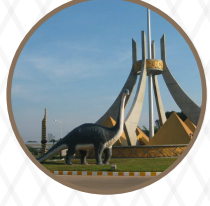


ตะลุยโลกล้านปี ในอาเซียน



🇱🇻 โดโนเสาร์พันธุ์ใหม่ของโลก ที่ สปป.ลาว

สะหวันนะเขตเป็นแขวง (จังหวัด) หนึ่งของประเทศ สปป.ลาว ตั้งอยู่ตอนกลางค่อนข้างไปทางใต้ของประเทศ มีประชากรอาศัยมากที่สุดกว่าแปดแสนคน นอกจากเป็นเมืองที่ใหญ่เป็นอันดับสองของประเทศ สปป.ลาว แล้ว ที่นี่ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงนั่นก็คือ **พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์สะหวันนะเขต** ที่ได้รับรวมฟอสซิลไดโนเสาร์ จากแขวงสะหวันนะเขต ที่นักบรรพชีวินชาวลาวร่วมกับนักบรรพชีวินชาวฝรั่งเศสขุดหาร่องรอยและหลักฐานไว้ ได้มากมาย จุดเด่นที่น่าชมคือ การค้นพบกระดูก 4 สายพันธุ์ คือ ประเภทกินเนื้อ 1 สายพันธุ์ ประเภทกินพืช 3 สายพันธุ์ ทั้งนี้เป็นการค้นพบสายพันธุ์ใหม่ของโลก ถึง 2 สายพันธุ์ คือ Ichthyovenator (*Ichthyovenator laosensis* Allain et al., 2012) และ Tangvayosaurus (*Tangvayosaurus hoffeti* Allain et al., 1999) นอกจากนี้ ยังพบแหล่งรอยตีนไดโนเสาร์ที่อายุอูริมฝั่งแม่น้ำ



🇲🇾 การค้นพบฟอสซิลไดโนเสาร์ครั้งแรก ในมาเลเซีย

มีการค้นพบซากฟอสซิลไดโนเสาร์จำนวนมากจากกลุ่มหินโคราชในประเทศไทย ซึ่งเป็นตะกอนยุคมีโซโซอิก ที่กระจายตัวอย่างกว้างขวาง จึงทำให้มีการคาดการณ์ว่าในประเทศมาเซียนน่าจะมีซากฟอสซิลไดโนเสาร์เช่นกัน ทีมนักวิจัยของมาเลเซียร่วมกับญี่ปุ่นได้ค้นพบฟอสซิลที่หลากหลายของไดโนเสาร์กินพืชและกินเนื้อจากตะกอนยุคครีเทเชียส ของคาบสมุทรมลายู โดยรายงานแรก (กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2557) เป็นการพบฟอสซิลของไดโนเสาร์กินปลา กลุ่มสไปนอริเทด ซึ่งยังคงสภาพไว้เป็นอย่างดี ทั้งสันยาวตลอดพื้น รวมถึงรอยหยักคล้ายฟันเลื่อย รายงานที่สอง (กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ. 2557) เป็นการค้นพบฟอสซิลของไดโนเสาร์ออร์นิธิสเซียน หรือกลุ่มที่มีกระดูกสะโพกแบบนก ซึ่งเป็นการค้นพบไดโนเสาร์กินพืช ครั้งแรกในมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีการค้นพบซากดึกดำบรรพ์หอยสองฝา ปลาน้ำจืด และเต่า ซึ่งหอย และปลาที่พบนั้น คล้ายคลึงกับที่พบในยุครีเทเชียสตอนต้นของประเทศไทย ส่วนสถานที่พบซากดึกดำบรรพ์นี้ยังถูกเก็บเป็นความลับ



🇹🇼 ก้าวเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่ของบรูไน

แม้บรูไนจะเป็นประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุดในอาเซียน แต่นักวิทยาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยบรูไนดารุสซาลาม ก็ประสบความสำเร็จในการศึกษาค้นพบฟอสซิลหอยและสัตว์ไม่มีกระดูกขนาดเล็ก หลากหลายชนิดที่มีอายุราว 5 - 10 ล้านปี หรืออยู่ในยุคไมโอซีนตอนปลาย ที่ทับถมกันเป็นชั้นบนหน้าผาที่ผุกร่อน บนเขาอัมบ็อก (Ambok Hill) เขตตูดง นอกจากนี้ยังพบฟอสซิลของปลาฉลาม ปลากระเบน กระดองเต่า และปู อีกด้วย



🇵🇭 ฟิลิปปินส์ ประเทศหมู่เกาะที่รอการค้นพบ

ฟอสซิลกระดูกพะยูน (Sea Cow) ที่อาศัยอยู่ในยุคไมโอซีน (Miocene) และได้สูญพันธุ์ไปกว่า 20 ล้านปีก่อน ถูกค้นพบในมหาหินปูน ภายในถ้ำแม่น้ำใต้ดินปวยโต ปรินส์เซซา (Puerto Princesa Underground River) ที่เกาะปาลาวัน ประเทศฟิลิปปินส์ โดยคณะนักวิทยาศาสตร์ชาวอิตาลี ซึ่งการค้นพบก่อนหน้าล้วนพบในเขตยุโรป เมดิเตอร์เรเนียน และแอฟริกา ดังนั้นการค้นพบ ฟอสซิลพะยูนที่ฟิลิปปินส์ในครั้งนี้จึงเป็นเรื่องที่น่าตื่นตาตื่นใจ



🇹🇼 กำพูชา ปราสาทหิน VS. ไดโนเสาร์

ไดโนเสาร์กับปราสาทหิน สองสิ่งนี้ฟังดูไม่น่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน เพราะปราสาทหินที่มีอายุนับพันปี คงเทียบไม่ได้ กับไดโนเสาร์ที่มีชีวิตอยู่บนโลกนี้เมื่อกว่า 100 ล้านปีที่แล้ว แต่สิ่งที่ทำให้เกิดความพิศวงในหมู่นักโบราณคดี คือภาพแกะสลัก ที่ซอกมุมหนึ่งของปราสาทตาพรหม ปราสาทหินในเมืองพระนคร จังหวัดเสียมราฐ ประเทศกัมพูชา ที่ปรากฏภาพของสัตว์ รูปร่างคล้าย ไดโนเสาร์สเตโกซอรัส (Stegosaurus) ไดโนเสาร์กินพืชที่มีแผ่นเกล็ดขนาดใหญ่เรียงไปบนหลังเป็นแนว ไปจรดปลายหาง

จวบจนปัจจุบัน ก็ยังไม่มีข้อสรุปว่าภาพแกะสลักดังกล่าวมีที่มาอย่างไร มีเพียงข้อสันนิษฐานที่ยังคงถกเถียงกัน เพราะบางทีก็เป็นการแกะสลักขึ้นใหม่ช่วงที่มีการบูรณะ บ้างว่าชาวขอมโบราณอาจมีการค้นพบซากฟอสซิล ของไดโนเสาร์ชนิดนี้ จึงทำการสลักไว้บนปราสาทหิน หรือนี่อาจเป็นเพียงภาพแกะสลักรูปวัว หรือแรด ที่มีฉากหลัง เป็นไปไม่ขนาดใหญ่ จนทำให้มองดูคล้ายไดโนเสาร์ดังที่ปรากฏ



🇲🇾 ก้อนอำพันจากเมียนมา แคนซูลวลาสุโลกล้านปี

อำพันเป็นอัญมณีที่เกิดจากยางของต้นไม้ยุคโบราณ ความงามของอำพันจึงมีคนนำมาสร้างสรรคเป็นเครื่องประดับ แต่อำพันบางเม็ดอาจจะพบซากแมลง หรือซากพืชโบราณฝังตัวติดอยู่ภายใน ซึ่งเป็นหลักฐานทางบรรพชีวินวิทยาชั้นเลิศ หนึ่งในนั้นคืออำพันจากเมียนมา

หลักฐานชวนตื่นตะลึงกับการค้นพบแมลงสาบพันธุ์ใหม่ของโลกที่เคียวในยุครีเทเชียส หรือราว 100 ล้านปีมาแล้ว โดยนักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมัน ได้พบซากฟอสซิลแมลงชนิดหนึ่งมีขนาดเพียง 0.5 เซนติเมตร ในก้อนอำพันที่พบในเหมือง Noije Bum รัฐกะฉิ่น ประเทศเมียนมา หลังจากนั้นได้ทำการ ค้นคว้าวิจัยโดยนักวิทยาศาสตร์ชาวสโลวาเกีย จึงพบว่ามันเป็นแมลงสาบพันธุ์ใหม่และตั้งชื่อว่า *Manipulator modifcaputis* โดยมีลักษณะที่แตกต่าง จากแมลงสาบในยุคนี้มาก คือ มีคอกยาว ตาโต ขายาว ปากกว้าง ซึ่งเป็นลักษณะของแมลงนักล่าที่ออกหากินในเวลากลางคืน

ไม่เพียงเท่านั้น อำพันหลายชิ้นจากเมียนมายังถูกศึกษาเพิ่มเติมโดยพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ธรรมชาติฟลอริดาของสหรัฐฯ ซึ่งเผยแพร่การตรวจสอบฟอสซิล ต้นตระกูลสัตว์เลื้อยคลานจำพวกกิ้งก่าและจิ้งจกตุ๊กแกในอำพัน โดยระบุว่าซากสัตว์เลื้อยคลานในอำพันดังกล่าวมีอายุราว 99 ล้านปี อยู่ในสภาพดี สามารถเก็บรักษารายละเอียดของรูปร่าง อุ้งเท้า เกล็ดที่ผิวหนัง และอวัยวะภายในไว้ได้ทั้งหมด อีกทั้งแสดงให้เห็นว่าพื้นที่เขตร้อนในช่วงกลางยุคครีเทเชียส เต็มไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ



🇻🇳 เวียดนาม กับแหล่งซากฟอสซิลระดับโลก

วงการบรรพชีวินวิทยาในเวียดนามกำลังได้รับความสนใจ และมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก เพราะมีการค้นพบซากฟอสซิลพืชและสัตว์ที่มีอายุย้อนไปได้มากกว่า 30 ล้านปี นานาชนิด และมีจำนวนมาก โดยเฉพาะที่ราบนาเดื่อง (Na Duong) ทางตอนเหนือของฮานอยเมืองหลวง ของประเทศเวียดนาม ที่นี้เป็นเหมืองแร่ลิทโมต์ที่สำคัญของเวียดนาม ซึ่งนักวิทยาศาสตร์ ได้ทำการศึกษาและค้นพบซากฟอสซิลในเหมืองจำนวนมาก ทั้งฟอสซิลพืชและสัตว์ เช่น ฟอสซิลของ "แรด (Epiacatherium naduongense)" ที่มีอายุมากกว่า 37 ล้านปี มีความใกล้เคียงกับแรดในยุโรปนั่นหมายความว่า ฟอสซิลที่ค้นพบนี้อาจจะเป็นบรรพบุรุษของแรด ในยุโรปก็เป็นได้

นอกจากนี้ยังมีการค้นพบฟอสซิล Coal Beast สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม รูปร่างคล้ายหมูและฮิปโปโปแตมัส รวมถึงฟอสซิลหอยสองชนิดเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนได้ว่าพื้นที่ของเมืองนี้เคยเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ (ป่าริมน้ำ) มาก่อนนั่นเอง



🇸🇬 ไขคดีไดโนเสาร์ที่สิงคโปร์

หากใครที่หลงใหล หรือชื่นชอบซากฟอสซิลของไดโนเสาร์ ห้ามพลาดการเข้าชม พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา ลี กง ฉีเยน (The Lee Kong Chian Natural History Museum) ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาแห่งแรกของสิงคโปร์ เปิดทำการ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2558 พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ใช้ทุนสร้างถึง 35 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ตัวอาคารสูง 7 ชั้น สถาปัตยกรรมภายนอก มีรูปทรงคล้ายก้อนหินแกรนิตที่มีมอสปกคลุม โดยมุมด้านหนึ่งของอาคารออกแบบให้ระเบียงเป็นสีดินเผาและตกแต่งด้วย พืชพรรณสิงคโปร์ห้อยระย้าเรียงกันเป็นชั้น

ไฮไลต์ที่สำคัญของที่นี่คือ โครงกระดูกของไดโนเสาร์คอยาวพันธุ์ดีพลอคอส (Diplodocus) 3 ตัว ชื่อ บรินส์, อะพอลโลเนีย และทวิงกี้ (Prince, Apollonia, Twinky) ซากฟอสซิลที่ขุดค้นพบที่ไวโอมิ่ง ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความสมบูรณ์กว่า 80% และอย่าพลาดชมการแสดงแสง สี ทุก 30 นาที ที่จะนำเราย้อนอดีตไปยังโลกล้านปีที่สุดตื่นตาตื่นใจ



ผลิตโดย
โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park)
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม